

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РИНКІВ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ**

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

27.04.2017

м. Київ

№ 1341

Про застосування заходу впливу до
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО
ТОВАРИСТВА «СТРАХОВА КОМПАНІЯ
«ГАРАНТ-СИСТЕМА»

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, розглянувши справу про порушення законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність з надання фінансових послуг, провадження у якій розпочато актом про правопорушення, вчинені ПРИВАТНИМ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ГАРАНТ-СИСТЕМА» на ринку фінансових послуг, від 28.03.2017 № 452/13-6/16 (далі – Акт), місцезнаходження ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ГАРАНТ-СИСТЕМА» (код за ЄДРПОУ – 31725819) (далі – Товариство), відповідно до інформації, що міститься у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: 04070, м. Київ, вул. Сагайдачного/Ігорівська, буд. 10/5, літера А; відповідно до інформації, що міститься у Державному реєстрі фінансових установ: 04070, м. Київ, вул. Сагайдачного/Ігорівська, буд. 10/5, літера А,

ВСТАНОВИЛА:

До Нацкомфінпослуг надійшов лист Публічного акціонерного товариства «Державне акціонерне товариство «Чорноморнафтогаз» щодо укладання Товариством договорів з обов'язкового страхування повітряних суден.

З метою належного розгляду питання, порушеного у листі, Нацкомфінпослуг направлено вимогу щодо надання Товариством інформації та документів, що стосуються укладання договорів з обов'язкового страхування повітряних суден.

За результатами аналізу документів, які надійшли на вимогу Нацкомфінпослуг від Товариства, зокрема чинних договорів обов'язкового страхування відповідальності експлуатанта повітряного судна за шкоду, заподіяну третім особам, встановлено таке.

Товариством укладено договори від 01.07.2016 №05-03/000004, від 01.07.2016 №05-03/000005, від 07.07.2016 №05-03/000006 та від 21.11.2016 №05-03/000009 з обов'язкового страхування відповідальності експлуатанта повітряного судна за шкоду, заподіяну третім особам (далі – Договори).

Постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2002 року № 1535 затверджено Порядок і правила проведення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації (далі – Порядок).

Пунктом 4 Порядку визначено, що конкретні умови обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації визначаються договорами обов'язкового страхування. Форму типових договорів обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації подано у додатках до Порядку. Так, Типовий договір обов'язкового страхування відповідальності експлуатанта повітряного судна за шкоду, заподіяну третім особам та відповідальності повітряного перевізника за шкоду, заподіяну пасажиром, багажу, пошті, вантажу, наведено в Додатку 1 до Порядку (далі – Типовий договір).

Одночасно, абзацом третім частини 4 статті 179 Господарського кодексу України визначено, що при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

Також, частиною першою статті 628 Цивільного кодексу України визначено, що зміст договору становлять умови (пункти), визначені на розсуд сторін і погоджені ними, та умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства.

1. При аналізі Договорів виявлено, що ці Договори не містять окремих положень, що передбачені Порядком та Типовим договором, а саме в цих Договорах не зазначено: страхову суму відповідальності за шкоду, заподіяну третім особам, та страхову суму відповідальності за шкоду, заподіяну життю і здоров'ю пасажирів, багажу, пошті, вантажу, які визначені в пунктах 2.1, 2.2 Типового договору.

Водночас, у Договорах скорочено перелік документів, які необхідно надати для отримання страхового відшкодування, а саме серед документів не зазначено: свідоцтво про смерть та документи про правонаступництво для спадкоємців (у разі загибелі та смерті пасажирів); акт про пошкодження/втрату багажу, вантажу; документи на перевезення вантажів та пошти; документи реєстрації події з повітряним судном, які визначені в абзацах сьомому – десятому пункту 5.2 Типового договору.

Також, у Договорах скорочено перелік причин відмови у виплаті страхового відшкодування, а саме не зазначено такі причини відмови: заподіяння шкоди життю і здоров'ю пасажирів внаслідок природних причин, самому собі або внаслідок самовільного проникнення пасажирів до забороненої для його доступу зони; заподіяння вантажу збитків унаслідок природної втрати в межах, які встановлені спеціальними нормами під час його перевезення, а також впливу температури, вологості чи особливих властивостей, які можуть призвести до загибелі чи зіпсуття вантажу (усушка, утруска, загнивання, самозаймання тощо), які визначені в абзацах шостому та сьомому пункту 6 Типового договору.

2. До Договорів внесені зміни/доповнення, які не передбачені Порядком та вимогами законодавства (що визначено формою Типового договору), а саме: пунктом 6.2 Договорів передбачено, що страховим випадком за Договором не вважається і страхове відшкодування не виплачується у випадках, якщо подія відбулася, коли пасажирське судно (загальні виключення):

а) використовується будь-яких протизаконних цілях чи з метою, що відрізняється від зазначених у Договорі;

б) знаходиться поза географічними межами, зазначеними у Договорі, якщо це не пов'язано з форс-мажорними обставинами;

в) пілотується чи керується на землі іншими особами, ніж пілоти допущені в порядку, встановленими в Україні для виконання польотів на повітряному судні;

г) транспортується за допомогою будь-яких транспортних засобів, за винятком, коли таке транспортування є наслідком страхового випадку, а також за винятком випадків, коли ПС знаходиться на землі в обслуговуванні технічного персоналу, що здійснює таке обслуговування в ході виконання своїх службових обов'язків, включаючи буксирування повітряного судна, спеціально призначеним для цього буксиром, у межах, аеродрому ;

д) здійснює зліт чи посадку на аеродром (майданчик) що не відповідають вимогам Керівництва з льотної експлуатації для даного типу ПС, якщо це не викликано обставинами нездоланої сили (форс-мажор);

е) перевантажено та/або загальна кількість пасажирів перевищує максимальну кількість пасажирів для даного типу ПС чи порушені граничної норми завантаження чи правил центрування повітряних суден;

ж) здійснює політ у свідомо несправному стані, за винятком, коли політ дозволений Керівництвом з льотної експлуатації і погоджений зі Страховиком, або ПС було у справному стані до початку виконання польоту;

з) здійснює обліт повітряного судна після капітального чи аварійного ремонту (при цьому вважається, що обльоти, які проводяться після періодичного технічного обслуговування умовами страхування покриваються);

и) здійснює політ з порушенням вимог безпеки польотів;

к) здійснює політ, недозволений Керівництвом з льотної експлуатації повітряного судна чи компетентного органами.

Таким чином, включення Товариством пункту 6.2 до Договорів суттєво обмежує права особи на отримання страхового відшкодування та свідчить про порушення Товариством вимог Порядку.

Також, до Договорів внесені зміни/доповнення стосовно зобов'язань страхувальника, які не передбачені Типовим договором, форма якого встановлена додатком 1 до Порядку, та вимогами законодавства, а саме:

підпунктом 7.2.3 пункту 7.2 розділу 7 Договорів передбачено, що страхувальник зобов'язується, зокрема, усю інформацію, яка повідомляється, надавати в письмовому вигляді за підписом керівника Страхувальника, що є порушенням статті 21 Закону України «Про Страхування» (далі – Закон) та пункту 7.2 Типового договору в частині обов'язку страхувальника при укладанні договору страхування надати інформацію страховикові про всі відомі йому обставини, що

мають істотне значення для оцінки страхового ризику, і надалі інформувати його про будь-яку зміну страхового ризику;

підпунктом 7.2.6 пункту 7.2 розділу 7 Договорів передбачено, що страхувальник зобов'язується при зміні ступеня ризику протягом трьох робочих днів повідомити в письмовій формі страховика для прийняття останнім рішення про подальшу дію Договору, що є порушенням статті 21 Закону в тій частині, що при укладанні договору страхування страхувальник зобов'язаний надати інформацію страховикові про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, і надалі інформувати його про будь-яку зміну страхового ризику та статті 28 Закону, якою забороняється припинення договору страхування не з підстав, визначених цією статтею;

підпунктом 7.3.6 пункту 7.3 розділу 7 Договорів передбачено, що страховик має право при наявності сумнівів у підставах для виплат суми страхового відшкодування відстрочити її до отримання підтвердження цих підстав, що є порушенням статті 16 Закону в тій частині, що договір страхування повинен містити умови здійснення страхової виплати та причини відмови у страховій виплаті та ним невизначено підстав для відстрочення;

пунктом 8.1 розділу 8 Договорів передбачено строк дії договору, що договір діє до повного виконання сторонами своїх зобов'язань за договором, що є порушенням статті 16 Закону в частині виконання обов'язкових умов договору страхування зокрема, строку дії договору;

підпунктом 9.3.3 пункту 9.3 розділу 9 Договорів передбачено, що дія цього договору припиняється за згодою сторін, а також у разі невнесення страхувальником страхових платежів у встановлені цим Договором терміни. При цьому Договір вважається достроково припиненим у разі, коли перший (або черговий) страховий платіж не був внесений на письмову вимогу страховика протягом 10 робочих днів з дня пред'явлення такої вимоги страхувальнику згідно з Договором. Так, в підпункті 9.3.3 пункту 9.3 Договорів вилучено посилання на окремий пункт Договору та замінено це посилання на слово «Договором», що є порушенням пункту 9.2 Типового договору в частині невнесення страхувальником страхових платежів у встановлені цим договором терміни. При цьому договір вважається достроково припиненим у разі, коли перший (або черговий) страховий платіж не був внесений на письмову вимогу страховика протягом X робочих днів з дня пред'явлення такої вимоги страхувальнику згідно з пунктом 3.4 цього договору;

підпунктом 9.3.4 пункту 9.3 розділу 9 Договорів передбачено, що дія Договору припиняється за згодою сторін, а також у випадку втрати Страхувальником прав юридичної особи в наслідок ліквідації – з дня, наступного за датою підписання відповідних документів, що є порушенням статті 28 Закону в частині, ліквідації страхувальника - юридичної особи або смерті страхувальника - фізичної особи чи втрати ним дієздатності, за винятком випадків, передбачених статтями 22, 23 і 24 цього Закону;

підпунктом 9.3.5 пункту 9.3 розділу 9 Договору передбачено, що дія Договору припиняється за згодою сторін, а також у випадку ліквідації страховика у порядку, встановленому законодавством - з дня, наступного за датою підписання відповідних документів, що є порушенням статті 28 Закону та суперечить пункту 9.2 Типового договору в тій частині, що дія договору страхування припиняється та втрачає

чинність за згодою сторін, а також у разі ліквідації страховика у порядку, встановленому законодавством України.

3. Підпунктом 9.3.1 пункту 9.3 розділу 9 Договорів передбачено, що дія Договору припиняється за згодою сторін, а також у випадку закінчення терміну, зазначеного у пунктах 8.1 і 8.2 цього Договору.

При цьому, пунктом 8.2 Договорів передбачено, що страховий захист за цим Договором діє з 00 хвилин за київським часом дня наступного за днем сплати страхового платежу.

«Страховим захистом», в розумінні Договору, додатків до нього та застережень, про застосування яких сторони досягли згоди, є передбачене відповідно до умов Договору зобов'язання Страховика у разі настання страхового випадку здійснити на користь страхувальника страхову виплату.

Водночас, пунктом 8.3 Договорів передбачено, що у разі коли повітряне судно о 24 години 00 хвилин на дату закінчення дії Договору, зазначену в пункті 8.1, опиниться у повітрі, дія цього Договору продовжується до закінчення польоту і посадки повітряного судна аеродромі(майданчику) пункту призначення.

Однак, пунктом 9.2 Типового договору визначено, що дія договору припиняється у разі закінчення терміну, зазначеного у пунктах 10.1 і 10.2 цього договору.

Пунктом 10.2 Типового договору передбачено, що у разі коли повітряне судно о 24 годині 00 хвилин на дату закінчення дії договору, зазначену в пункті 10.1, опиниться у повітрі, дія цього договору продовжується до закінчення польоту і посадки повітряного судна на аеродромі пункту призначення (включаючи час, коли пасажир залишить перон аеропорту під наглядом уповноваженої особи повітряного перевізника, та коли закінчаться операції з розвантаження повітряного судна).

Таким чином, дії Товариства щодо встановлення порядку припинення дії Договорів відповідно до пункту 8.2 Договорів не відповідають пункту 9.2 Порядку.

Враховуючи викладене, Товариством порушено вимоги законодавства у сфері фінансових послуг, а саме:

пункт 4 Порядку і правил проведення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2002 року № 1535, яким визначено, що конкретні умови обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації визначаються договорами обов'язкового страхування. Форму типових договорів обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації подано у додатках 1, 2 і 3;

статей 16, 21, 28 Закону України «Про страхування» в частині суперечності окремих положень договору страхування вимогам цих статей щодо відповідності істотних умов договору страхування, обов'язків страхувальника та припинення дії договору страхування;

пункту 35 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 913, щодо обов'язку фінансової установи виконувати укладені нею договори з надання фінансових послуг і під час укладання, виконання та припинення дії таких договорів дотримуватися вимог, визначених книгою п'ятою Цивільного кодексу України та законами з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг,

ПОСТАНОВИЛА:

1. Зобов'язати ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ГАРАНТ-СИСТЕМА» усунути порушення законодавства про фінансові послуги та вжити заходів для усунення причин, що сприяли вчиненню порушень, та повідомити Нацкомфінпослуг про усунення порушень з наданням підтверджуючих документів у термін включно до 23.11.2017.

2. Департаменту страхового регулювання та нагляду забезпечити повідомлення Товариства про прийняте рішення

3. Контроль за виконанням розпорядження покласти на члена Нацкомфінпослуг Ястреба Д.А.

Голова Комісії

І. Пашко